

[Undervisningsministeren.]

saa udførtes „i Medfør af Folkeskoleloven“ — kunde faa Statstilskud til Afdrag og Forrentning af optagne Byggelaan. Tilskuddet bestod i Halvdelen af den Udgift, der hvert Aar medgik til disse Renter og Afdrag, men det blev kun givet i Forhold til ganske bestemte Summer for hvert af de Lokaler, der indrettedes for at opfylde Folkeskolelovens Krav. Yderligere var der i den oprindelige Lov sat den Grænse, at det samlede Beløb for det Laan, til hvis Forrentning og Afbetaling Staten skulde bidrage, ikke maatte overstige 35 000 Kr. for hver Skole, og man kan derfor sige, at Statens Tilskud, der aldrig maatte overstige Halvdelen, herved begrænsedes til 17 500 Kr. pr. Skole.

Det er klart, at disse Tilskudsregler ikke kunde være nogen virksom Stimulans for Kommunerne til at sætte Skolebyggeriet i Gang, og det var derfor i Virkeligheden heller ikke mange Kommuner, der straks gik i Gang med Arbejdet. At disse Kommuner til Trods for det ringere Tilskud dog har valgt den bedre Del ved at bygge, før Krigen havde fremkaldt den Stigning i Byggeomkostningerne, som vi nu kender, er en helt anden Sag. Det viser sig her paa ny, at det ikke altid betaler sig at vente for længe.

Det gik imidlertid saadan, at da Arbejdsløsheden satte stærkt ind under Krigens første Aar, blev Statstilskuddet til Skolebyggeri ved Lov af 31. Oktober 1940 fordoblet, saaledes at det fremtidig skulde andrage ikke Halvdelen, men den fulde Udgift til Forrentning og Afdrag paa Skolelaanene; samtidig blev der tilsagt Tilskud til Bibliotek og Læsestue og til Ungdomsskolelokale, og Tilskuddet til den enkelte Skole steg derved til 46 000 Kr. Endelig indeholdt Loven Regler om Tilskud til Idrætspladser og Svømmebassiner.

Heller ikke dette var imidlertid tilstrækkeligt, og ved Bevilling paa Tillægsbevillingsloven for 1941—42 blev der derfor stillet 10 Mill. Kr. til Raadighed til direkte Støtte til Skolebyggeriet, saaledes at der blev givet lige saa meget i direkte Tilskud som det Beløb, Staten forrentede og afdrog. Det var altsaa igen en Fordobling af det sidst tilsagte Tilskud. Herved kom der en Fart i Skolebyggeriet, som man ikke tidligere havde kendt, og saa underligt det end lyder, var disse Aar 1941 og 1942, hvor Landet var besat af Tyskerne og Verdenskrigen rasede, de Aar, hvor der var størst Liv og Friskhed over Arbejdet med Folkeskolelovens Gennemførelse. Dette kunde naturligvis ikke fortsætte, idet Materiale-

mangelen i Midten af 1942 satte ind for Alvor og bevirkede en efterhaanden fuldstændig Standsning af Skolebyggeriet. Før dette skete, havde de 10 Mill. Kr. maattet forøges med 5 Mill. Kr. til 15 Mill. Kr., og dette Beløb var beslagnet, da Byggeriet standsede.

Paa dette Tidspunkt var 335 Skoler gjort færdige, 16 Skoler var paabegyndt, men ikke fuldført, 191 var planlagt, og der var tilsagt disse 191 Tilskud, men de var ikke paabegyndt endnu. Desuden var der i Ministeriet godkendt Planer for 231 Skoler, uden at der var tilsagt dem Tilskud, simpelt hen fordi Beløbet var opbrugt. Senere er der yderligere godkendt Planer til ca. 60 Skoler, og der er saaledes planlagt Byggearbejder i dette Øjeblik til ca. 500 Skoler eller nøjagtigt 498 Skoler, der kan sættes i Gang, saa snart Materialesituationen tillader det. Men desuden maa det paaregnes, at mindst 1 000 Skoler, for hvilke Planerne ikke er godkendt, skal have Udvidelser eller Nybygninger for at opfylde Folkeskolelovens Krav. Og for hele dette store Fremtidsperspektiv er det, at der nu maa fastsættes Regler om Statstilskuddet.

Folkeskoleloven skal efter Bestemmelserne i Lovens § 64 være gennemført til 1. April 1948, og til den Tid skal de fornødne Udvidelser altsaa have fundet Sted. Det er klart for enhver, at dette ikke kan naas. Byggeriet, der er en Betingelse for Lovens Ikrafttræden og Gennemførelse, har ligget stille siden Midten af 1942, altsaa paa det nærmeste i 4 Aar, og det foreslaas derfor her, at Lovens Ikrafttræden udskydes i 4 Aar, til 1. April 1952.

I øvrigt foreslaas i Forslaget i det hele de hidtidige Regler om Statstilskud opretholdt, idet det er en baade administrativ letbehandelig og ogsaa i sig selv god Regel, at der gives et bestemt Beløb for hvert Lokale, saaledes at Kommunerne selv maa bære Merudgifterne — hvad de vel for øvrigt altid faar —, hvis der bygges flot, og selv kan tage det, de sparer, hvis der bygges billigt. Man tilstræber ved disse Tilskud i det store og hele gennemsnitlig at dække 30 pCt. af Udgiften. Fra Begyndelsen af blev det nemlig som almindelig Regel fastslaet, at Kommunen skulde bære mindst 40 pCt. af Udgiften, medens Staten i alt skulde tage 60 pCt, fordelt med 30 pCt. paa Forrentnings- og Afdragstilskuddet, som vi behandler her, og med 30 pCt. paa det direkte Tilskud, som skal hvile paa Finanslovbevilling.

For at komme til en nogenlunde rationel Fastsættelse af disse Tilskud har Mini-